

Dossier

**Recuperemos
el Ateneu
Enciclopèdic
Popular**

ATENEU DE LA ENCICLOPÈDIC POPULAR

Índice

Una historia de incumplimientos políticos	3
Documentos	4
• Acuerdo del Consejo de Distrito de Ciutat Vella (3 de marzo de 2009)	5
• Protocolo firmado por el Ayuntamiento (13 de mayo de 2011)	7
Hemeroteca	12
• «La memòria cou» (<i>El Triangle</i> , 8 de febrero de 2010)	13
• «Tornar d'on Franco els va fer fora» (<i>El Punt</i> , 6 de marzo de 2010)	15
• «El Ateneu Enciclopèdic Popular regresará a sus orígenes en El Raval» (<i>El País</i> , 21 de noviembre de 2012)	16
• «L'Ateneu Enciclopèdic Popular segueix exigint a l'Ajuntament un local al Raval» (<i>Masala</i> , mayo / junio de 2013)	17
El Ateneu: sede de la memoria obrera, social y popular	18
• ¿Por qué el Enciclopèdic?	19
• Secciones del Ateneu (1902-1939)	23
• Campañas cívicas del Ateneu (1902-1939)	24
• Personajes que han formado parte de la vida y la historia de la entidad	25
Contacto	28

Una historia de incumplimientos políticos

La situación actual del Ateneu Enciclopèdic Popular se remonta a un agravio que da continuidad y carta de naturaleza durante el posfranquismo a la destrucción de la cultura y la memoria obrera y social ejecutada por la dictadura. Treinta años después de la muerte de Franco, ningún gobierno municipal ni de la Generalitat ha dado un trato digno a la que es, probablemente, la institución más antigua y prestigiosa de la cultura popular en Barcelona, y de la cual formaron parte personajes como Joan Salvat-Papasseit, Salvador Seguí o Francesc Layret. Un hecho flagrante, más todavía después de que, durante los últimos años, la memoria histórica haya formado parte de la agenda pública, política y cultural de manera tan fastuosa.

Con este trasfondo, la gente que se ha encargado de mantener viva la llama del Ateneu durante todo este tiempo ha intentado diversas veces conseguir la recuperación de un patrimonio que, tanto material como simbólicamente, no pertenece sólo al Enciclopèdic como institución, sino a la memoria de los movimientos sociales y de la ciudad misma. De hecho, negarle este derecho al AEP es una manera de negar la misma historia social de Barcelona.

Después de tantos años, finalmente, el 3 de marzo de 2009, un Consejo de Distrito de Ciutat Vella aprobaba una resolución en la cual se comprometía a la cesión de un local que cubriera las necesidades del Ateneu. El Ayuntamiento, no obstante, no realizó ninguna de las gestiones necesarias para hacer efectivo el acuerdo, tal como recordaron representantes del AEP, en la Audiencia Pública del Distrito en marzo de 2010 y en marzo de 2011.

Dos años de incumplimientos flagrantes pasaron hasta que, en mayo de 2011, el alcalde Jordi Hereu y los representantes del Ateneu firmaron un protocolo para la cesión de un espacio en Ciutat Vella en un plazo máximo de dos años. Un acuerdo más que, a día de hoy, forma parte de una larga retahíla de incumplimientos a los cuales, esperamos, que la actual iniciativa ponga punto final. ..

Documentos

Acuerdo del Consejo de Distrito de Ciutat Vella (3 de marzo de 2009)*

3. Proposició/Declaració de Grup representada pel Grup Municipal d'ERC: que el Districte de Ciutat Vella faci les gestions necessàries per tal de que l'Ateneu Enciclopèdic Popular pugui disposar d'un espai estable on puguin desenvolupar les seves activitats.

El portaveu d'ERC, el senyor Xavier Roman i Pérez de la Lastra, en la seva qualitat de Conseller Portaveu del Grup Municipal d'Esquerra Republicana de Catalunya al Districte de Ciutat Vella, actuant en el seu nom i representació, manifesta:

L'Ateneu Enciclopèdic Popular fou fundat l'any 1902 per Josep Tubau i Eladi Gardó. Comptaren amb el suport incondicional de Francesc Layret, Lluís Companys, Lluís Bulfi i altres obrers i intel·lectuals. Des dels seus inicis ha estat una entitat amb un perfil cultural, pedagògic i alhora reivindicatiu vers la societat.

Durant el primer terç del segle XX l'Ateneu es convertí en un referent tant de la cultura com dels moviments socials del poble barceloní, arribant a tenir durant la dècada dels anys 10 i 20 més de 20.000 associats i innumerables seccions que aportaren una gran diversitat de criteris de coneixement i de relacions humanes. Durant tot aquest període l'Ateneu va anar adquirint un gran patrimoni humà i material com ho demostren els quatre pisos i els baixos del carrer del Carme, 30, un pis al carrer Santa Anna, així com el terreny de la Rambla cantonada Pintor Fortuny (on avui hi ha un hotel) i, a més a més, el xalet de la Molina, espoliat pels Falangistes després de la Guerra Civil Espanyola i avui ocupat per la Generalitat de Catalunya.

Cal destacar també que durant aquest període van formar-hi part activament personalitats de la cultura catalana com Joan Salvat-Papasseit, Joaquim Maurin, Víctor Colomer, Manuel Ainaud de Lasarte, Joan Bastardas, Jaume Aiguader, Josep Mª de Sucre, Joan Amades, Ángel Pestaña, Salvador Seguí i un llarg etcètera.

Després dels desastres de la guerra, arribà la fosca nit del silenci, l'Ateneu Enciclopèdic Popular (A.E.P.) com tants altres col·lectius, patí exili, presó i mort.

Amb la mort del dictador, un grup de vells ateneistes i joves inquiets, poc a poc van recuperar l'esperit ateneista de l'A.E.P. Així, el 1977 renaixia de nou l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona.

Des d'aleshores, l'A.E.P. sempre ha encaminat les seves activitats amb la intenció de continuar la seva tasca d'esser una mena de Universitat Popular. Durant aquest temps ha anat convertint la seva biblioteca, hemeroteca i fons de documentació (actual Centre de Documentació Històrico-Social) en un dels més importants fons de documentació sobre el moviment obrer de l'estat espanyol. Paral·lelament ha anat organitzant un seguit d'activitats a través de conferències, debats, exposicions itinerants, recitals poètics, col·laboracions amb mitjans de comunicació nacionals i

itinerants, recitals poètics, col·laboracions amb mitjans de comunicació nacionals i europeus per elaboració de documentals audiovisuals, exposicions... Un indubtable esforç, sempre sense ànim de lucre, per part dels ateneïstes.

D'acord amb el que estableixen els articles 54.1, 60.2, 64.3 i 101 del Reglament Orgànic Municipal de l'Ajuntament de Barcelona, així com l'acord de la Junta de Portaveus del 29 de gener de 2008, formula la següent:

PROPOSICIO AL CONSELL DE DISTRICTE

El Consell de Districte de Ciutat Vella acorda:

Que el present Districte de Ciutat Vella faci les gestions necessàries per tal de que l'Ateneu Enciclopèdic Popular pugui disposar d'un espai estable on puguin desenvolupar les seves activitats.

La Presidència obre el torn de paraules pel posicionament dels grups.

Per part de grup municipal de **CIU**, el sr. Badia mostra el seu vot **favorable** per que una entitat amb tant renom com aquesta tingui les portes obertes al nostre Districte.

Per part de grup municipal de **PP**, el Sr. Coto mostra la seva **abstenció**, atès que hi ha moltes institucions a Ciutat Vella que fan tasques mes importants.

Per part de grup municipal de **ICV-EUiA**, el sr. Rubén Costa, portaveu d'ICV-EUiA indica que estem d'acord amb aquesta proposició, per tant, des de ICV EUiA votarem **a favor**.

Per part de grup municipal de **PSC**, el sr. Cano mostra el seu vot **favorable**, afegint que la Regidora porta molt de temps treballant en aquesta qüestió i en la mateixa direcció.

El sr. Roman agraeix als grups el seu vot favorable. Per tant la proposició del Grup presentada per ERC queda aprovada pels vots a favor dels consellers de CIU, ICV-EUiA i PSC, i l'abstenció dels consellers del PP. **

*Se reproduce el extracto de este documento que hace referencia al Ateneu Enciclopèdic Popular. Puede consultarse íntegramente en:
<http://w110.bcn.cat/fitxers/ciutatvella/090303plenariacta.495.pdf>

Protocolo firmado con el Ayuntamiento (13 de mayo de 2011)

PROTOCOL DE COL-LABORACIÓ ENTRE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA I L'ATENEU ENCICLOPÈDIC POPULAR PER A LA CESSIÓ D'ÚS D'UN LOCAL.

A la Ciutat de Barcelona, a tretze de maig de dos mil onze.

REUNITS

D'una part, l'Excm. senyor JORDI HEREU i BOHER, Alcalde de l'Excm. l'AJUNTAMENT DE BARCELONA, assistit pel senyor JORDI CASES i PALLARÈS, Secretari General de la Corporació Municipal.

D'altra part, el senyor MANEL AISA PÀMPOLS, major d'edat, domiciliat a aquests efectes a Barcelona, Passeig de Sant Joan 26, 1r 1a - 08010 Barcelona, amb DNI 37.310.435-L, en nom i representació de l'Ateneu Enciclopèdic Popular Centre de Documentació Històric Social (en endavant l'Ateneu Enciclopèdic Popular) amb número de NIF V-58327412.

INTERVENEN

L'Excm. senyor JORDI HEREU i BOHER, en nom i representació de l'Excm. AJUNTAMENT DE BARCELONA, i el senyor JORDI CASES i PALLARÈS en l'exercici de les seves funcions de fedatari i assessor legal de la Corporació Municipal i el seu President, de conformitat amb allò que disposa la Disposició Addicional segona de la Llei 7/2007, de 12 d'abril de, de l'Estatut Bàsic del Empleat Públic.

El senyor Manel Aisa Pàmpols, en nom i representació de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, en la seva qualitat de President i actuant en la seva condició de legal representant segons els seus estatuts.

Es reconeixen recíprocament la capacitat legal necessària per a l'atorgament del present Protocol i

1

MANIFESTEN

L'Ateneu Enciclopèdic Popular fundat l'any 1902 desenvolupà des dels seus inicis les activitats pròpies d'una entitat amb un perfil cultural, pedagògic i alhora reivindicatiu vers la societat, el que el convertí en un referent tant de la cultura com dels moviments socials del poble barceloní, arribant a tenir en la dècada dels 20 i 30 més de 20000 socis i nombroses seccions que aportaren una gran diversitat de criteris de coneixement i de relacions humanes.

Durant aquest període l'Ateneu Enciclopèdic adquirí un gran patrimoni humà i material com ho evidencien els quatre pisos i els baixos de que disposava al carrer del Carme 30 i un pis al carrer Santa Anna, el solar de que disposava a la Rambla cantonada amb Pintor Fortuny (on avui hi ha un hotel) i un xalet a la Molina. Cal senyalar també que durant aquest període van formar-hi part activament personalitats de la cultura catalana com Joan Salvat Papasseit, Joaquim Maurin, Víctor Colomer, Manuel Ainaud de Lasarte, Joan Bastardas, Jaume Aiguader, Josep Mª de Sucre, Joan Amades, Àngel Pestaña, Salvador Seguí.

L'Ateneu va desenvolupar la seva activitat fins que les tropes franquistes comandades pel general Yagüe el van ocupar el mateix 26 de gener del 1939, el qual s'encarregà amb diligència d'executar la consigna de guerra del general Mola: "Hay que acabar con la cultura obrera". S'espolià el seu patrimoni i es cremaren els seus arxius i llibres a les Rambles.

El 1977, després de la llarga nit de la dictadura, l'Ateneu Enciclopèdic Popular va reempendre les seves activitats a partir d'un grup de vells ateneïstes i de joves inquiets. Des d'aleshores l'AEP ha organitzat un seguit d'activitats culturals i de formació a través de conferències, debats, exposicions itinerants, recitals poètics, col·laboracions amb universitats i amb mitjans de comunicació nacionals i europeus per l'investigació i per l'elaboració de documentals, exposicions puntuals, elaboració d'un butlletí periòdic,... etc. Paral·lelament ha anat convertint la seva biblioteca, hemeroteca i fons de documentació (l'Actual CDHS) en un dels més importants fons de documentació del moviment obrer de l'estat espanyol.

Durant tots aquest anys però, l'AEP, no ha disposat més que de locals precaris que no reunien les mínimes condicions per poder realitzar les seves activitats, i això malgrat les múltiples gestions que durant anys realitzà per tal de solucionar aquesta qüestió.

Finalment, el Consell del Districte de Ciutat Vella en data de 3 de març del 2009, a proposta del grup municipal d'ERC, amb el vot favorable dels grups municipals del PSC, CIU i ICV-EUiA, i amb l'abstenció del grup municipal del PP, acorda: "Que el

present Districte de Ciutat Vella faci les gestions necessàries per tal de que l'Ateneu Enciclopèdic Popular pugui disposar d'un espai estable on es puguin desenvolupar les seves activitats".

El 9 de març del 2010 a l'audiència pública del Districte Ciutat Vella, davant l'exposició del representant de l'AEP, es va constatar que no s'havia produït cap avanç en l'execució de l'acord del Consell de Districte del 3 de març del 2009.

A l'audiència pública del Districte, del 10 de març del 2011, el representant de l'AEP, tornà a posar en evidència la no execució de l'acord del 3 de març del 2009.

D'acord amb aquestes premisses, l'Ajuntament de Barcelona i l'Ateneu Enciclopèdic Popular, formalitzen tot seguit aquest Protocol de col·laboració, que es concreta en els següents

PACTES

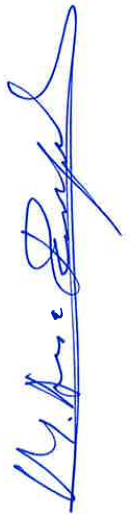
PRIMER.- OBJECTE:

L'objecte del present protocol és establir les bases que regiran la futura cessió d'ús d'un local propietat de l'Ajuntament de Barcelona a favor de l'Ateneu Enciclopèdic Popular amb la finalitat de que aquest pugui disposar d'un espai estable on pugui desenvolupar les seves activitats, tant pel que respecta a preservar, gestionar i donar públic coneixement del seu fons documental, com pel que fa al desenvolupament de les seves activitats culturals i pedagògiques, a les dependències que s'especificaran a continuació.

SEGON.- OFERIMENT DEL LOCAL

L'Ajuntament de Barcelona, en el termini màxim de dos anys, a comptar des de la signatura del present Protocol, oferirà a l'Ateneu Enciclopèdic Popular un local per a la instal·lació de la seva Seu i desenvolupar les finalitats que li són pròpies.

La situació física d'aquest local s'ubicarà preferentment en el terme territorial del Districte de Ciutat Vella, tal i com es va acordar en el Ple del Districte de març de 2009, i sent possible, en el cas d'existir greus dificultats, i sempre de mutu acord.

ampliar el terme territorial dins del territori del districte de l'Eixample, a les rodalies del seu límit amb Ciutat Vella.

TERCER.- CARACTERÍSTIQUES DE LA CESSIÓ

El local que s'oferirà a l'Ateneu Enciclopèdic Popular reunirà les condicions necessàries perquè aquest pugui desenvolupar en condicions adequades les seves activitats, tant ateneístiques (conferències, debats, recitals, exposicions documentals, etc.) com arxivístiques i de consulta pública.

Aquest local haurà de disposar d'una superfície útil compresa entre els 750 m2 i els 1000 m2. El local haurà de disposar com a mínim de planta baixa.

El règim de la cessió d'ús del local es fixarà pels següents paràmetres:

El termini màxim de la cessió d'ús serà de 25 anys, prorrogable de mutu acord per 5 anys més.

La cessió d'ús devengarà el pagament d'un preu social, valorat en 650 euros/any, més IVA, més l'IPC anual que correspongui.

Les condicions específiques de la cessió d'ús del local hauran de ser aprovades per l'òrgan col·legiat municipal competent, i restaran desenvolupades al corresponent contracte patrimonial.

QUART.- DESPESES I TRIBUTS.

Aniran a càrrec de cadascuna de les parts les despeses i tributs que legalment corresponguin, que es produeixin com a conseqüència de l'atorgament del contracte patrimonial que s'escaigui en el moment de formalització de la cessió.

CINQUÈ.- JURISDICCIÓ.

L'ordre jurisdiccional contenciós-administratiu serà el competent per resoldre les controvèrsies que sorgeixin entre les parts, d'acord amb el que estableix l'article 10 de la Llei de la jurisdicció contencioso-administrativa.

SISÈ.- EFICACIA DEL PROTOCOL

El present Protocol restarà vigent des de la seva signatura. A partir d'aquest moment serà eficaç i desplegarà tots els seus efectes.

I com a prova de conformitat signen seguidament, per triplicat i a un sol efecte, en el lloc i la data assenyalats a l'inici. ..

Excm. Sr. Jordi Hereu i Boher

Sr. Manel Aisa Pàmpols

Sr. Jordi Cases i Pallarès

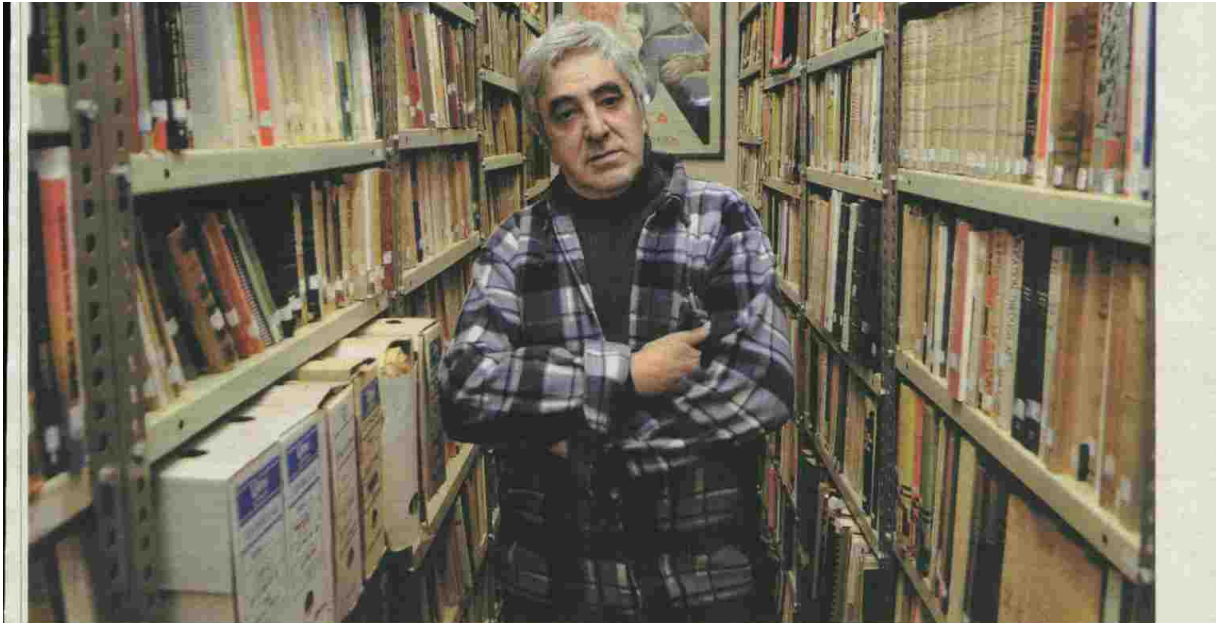

Hemeroteca

El Triangle

(8 de febrero de 2010)

Manuel Aisa en la seu de l'Enciclopèdic. Més de cent anys al servei de la cultura i les classes populars.

ENCICLOPÈDIC: LA M

La centenària entitat d'origens llibertaris està situada en un pis del passeig de Sant Joan i reclama de les administracions una seu en condicions. Després del 'cas Centelles', cal ser molt sensible envers patrimonis com el de l'Enciclopèdic, amb més de 25.000 llibres i documents rellevants sobre el moviment obrer

Text: Pep Martí **Fotos:** Ivan G. Costa

El 26 de gener de 1939, els franquistes van entrar a Barcelona. La primera entitat privada que va ser ocupada per les tropes feixistes va ser la de l'Ateneu Enciclopèdic Popular (AEP). Bona part del seu fons va ser arrossegat pels carrers i cremat a la Rambla. Els seus actuals responsables no tenen constància que a l'arxiu de Salamanca hi hagi documentació seva.

Fundat el 1902 i refundat durant la Transició postfranquista, l'Enciclopèdic roman actiu i fidel a les seves arrels. Actualment, ocupa un pis del passeig de Sant Joan, damunt d'una altra institució referencial de la Catalunya progressista, la Biblioteca Arús. Però els de l'Ateneu estan molt queixosos amb les administracions públiques, ja que creuen que no els donen suport. L'entitat té en aquests moments més de 200 socis i la presideix Manuel Aisa.

Per ell, el més important és que l'AEP té garantida la continuïtat: «Hi ha molts joves que han dinamitzat la casa. Tenim relleu».

NEGOCIACIONS EN PUNT MORT
L'Enciclopèdic reuneix un fons important. La seva biblioteca aplega més de 25.000 volums, en la seva majoria de temàtica obrerista i llibertària. El conjunt del seu Centre de Documentació Històrica-social reuneix també una part d'hemoteca i de lligalls que són un material imprescindible per a tot investigador dels moviments socials. Manuel Aisa i els seus companys de l'entitat lluiten per recuperar el lloc que els pertoca en la societat catalana.

Fa un any, l'AEP va enviar sengles cartes a l'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, i al conseller de Cultura, Joan Manuel Tresserras, en què s'afirmava que l'entitat «no té un espai on desenvolupar-se dignament».

De fet, feia quatre anys que ha-

MANEL AISA: «EL PLE DE CIUTAT VELLA VA APROVAR BUSCAR-NOS UN LOCAL EN CONDICIONS, PERÒ TOT ESTÀ ATURAT»

vien engegat converses amb responsables municipals, com ens explica Manel Aisa: «Vam estar parlant amb regidors com Carles Martí i Itziar González, que és avui la regidora de Ciutat Vella. Al març passat, el ple del Districte va acordar que es buscava un nou local en condicions per a l'Ateneu. Però el cert és que no n'hem tingut més notícies des d'aleshores i les converses estan aturades en aquests moments». Ramon Alberch, cap del sistema d'arxius de Catalunya, va visitar l'AEP i es va comprometre a resoldre la situació, però des d'aleshores no s'ha mogut res.

La seu que tenen actualment pertany al patronat de la Biblioteca Arús i ha quedat desfasada. Anteriorment, havien estat uns quants anys al carrer Montalegre, on ara hi ha el CCCB. D'aquí van passar al passeig de Sant Joan. Però el local és tan sols l'expressió concreta d'una reclama-

ció més de fons. Com assenyalava un dels socis, el vicepresident Adolf Castaños, «molt abans que un local, el que reclamem és respecte al que som i al que representem. El que volem és recuperar plenament el nostre lloc en la memòria històrica de Catalunya».

Antoni Castells, membre destacat de l'AEP, explica: «Som persones que no ens limitem a recopilar dades, sinó que duem a terme una gran quantitat d'activitats de tota mena». És veritat. L'Ateneu organitza presentacions de llibres, xerrades, recitals poètics i exposicions, com la que recorre Catalunya de manera itinerant explicant la trajectòria de Ferrer i Guàrdia.

EL PREU DE LA TRANSICIÓ

Gregorio Morán va analitzar a *El precio de la Transición* (Planeta, 1991) el cost que va suposar per a la salut democràtica a l'Estat espanyol el model de transició polí-

L'AEF reuneix una biblioteca amb més de 25.000 volums.

MEMÒRIA COU

LA VAGA GENERAL DE 1902 VA IMPULSAR LA CREACIÓ D'UN CENTRE CULTURAL DESTINAT A FORMAR LES CLASSES TREBALLADORES

tica després de la mort de Franco. Els pactes implícits establerts entre franquistes obreristes i antifranquistes van tenir unes víctimes molt clares: nacionalistes, republicans i cenetistes en van ser els més destacats. Els membres de l'Enciclopèdic se senten uns perdedors més de la Transició.

Els socis de l'Ateneu preserven els valors llibertaris que van animar el naixement de l'entitat. Un d'aquests valors és la voluntat d'«il·lustrar i avançar en el coneixement. És a dir, la vocació pedagògica. Això s'expressa en un gran nombre d'iniciatives llançades des del centre, des del projecte que, amb el títol «Repensar Barcelona», vol obrir un debat sobre el futur de l'espai públic, fins a un seguit de convenis tancats amb universitats. L'Ateneu manté uns acords amb les uni-

versitats Autònoma de Barcelona, de Trieste i de Palerm, que implica l'estada al centre de becaris per realitzar diverses recerques a partir de la consulta del fons de l'entitat.

Des de la refundació del centre el 1977, l'Ateneu ha realitzat una tasca ingent de recuperació de la memòria d'una esquerra i una cultura popular que, a més de perdre la guerra i la postguerra, també ha perdut la Transició. Així, han fet actes d'homenatge a figures com Carles Fontserè o Agustí Centelles i a l'Escola Moderna, i han recordat la riquesa del moviment llibertari els anys trenta. El seu fons ha permès muntar una interessant mostra sobre *L'efervescència social dels anys vint*, que va viatjar a la Universitat de Nantes. Precisament el cas Centelles obliga les administracions a no deixar-se perdre fons de rellevància com el de l'Ateneu.

LA VAGA GENERAL DE 1902

Un dels esdeveniments més importants i desconeguts de la història de la Catalunya del principi

del segle XX és la vaga general de 1902. Les històries oficials tendeixen, al costat d'altres fets transcendents com el naixement de la Lliga Regionalista o els fets del *Cu-cut*, a relativitzar el primer gran moviment vaguístic de la Península en aquella època.

La vaga va fracassar, però va suposar una repressió ferotge. Els sectors més liberals de la societat catalana van reaccionar amb l'impuls de l'AEF, creat per persones de procedència diversa però properes al moviment sindicalista. L'objectiu era dotar els treballadors d'uns instruments de formació cultural. La transversalitat ideològica va ser un tret del centre, tot i la clara influència sindicalista llibertària (vegeu peça).

L'Ateneu vol un local en condicions. El va tenir al carrer del Carme de Barcelona durant 30 anys. Poc abans del triomf franquista, tenien previst traslladar-se al solar del carrer Pintor Fortuny on avui hi ha un hotel. També havien tingut un xalet a la Molina, on s'ubicava la casa de colònies de l'entitat que va passar a la Falange i ara és un centre de la Generalitat. ☉

→ De Companys a Salvat-Papasseit

LA HISTÒRIA DELS MOVIMENTS SOCIALS A CATALUNYA TÉ UN SEGUIT DE NOMS REFERENCIALS: L'ESCOLA MODERNA, EL CADCI, LA CNT, ESQUERRA REPUBLICANA, LA BIBLIOTECA ARÓS... UN D'AQUESTS TÍTOLS ÉS L'ATENEU ENCICLOPÈDIC POPULAR, QUE DES DEL 1902 FA UNA TASCA ENCOMIABLE EN TAVOR DE LES CLASSES POPULARS

EL PAIER CENTRAL DE FRANCESC LAYRET, DE PERE COROMINES I DE SALVADOR SEGUÍ

La llista de personalitats que van participar activament en els primers anys de l'Ateneu Enciclopèdic conforma una galeria dels noms més representatius de la Catalunya popular i democràtica del primer

terç del segle XX. Francesc Layret (foto) va ser un dels primers, un pont entre el catalanisme i el sindicalisme. Hi van estar vinculats el poeta Joan Salvat-Papasseit, Lluís Companys, Salvador Seguí, Joaquim Maurín, Pere Coromines, Jaume Aiguader... Combatants de la CNT hi van conèixer amb republicans i nacionalistes d'esquerra.

UNA REFERÈNCIA OBLIGADA PER CONÈXER LA HISTÒRIA DE L'ENTITAT CENTENÀRIA

L'historiador Ferran Aisa, vinculat a l'entitat des de fa molts anys, va obtenir el premi Ciutat de Barcelona per la seva recerca *Una història de Barcelona. L'Ateneu Enciclopèdic Popular, 1902-1999*

(Virus, 2000). Es tracta del treball més complet sobre l'entitat, força voluminós i documentat. Gràcies a ell podem seguir amb deteniment totes les etapes del centre, malgrat l'escassa documentació, i coneixem moltes de les persones del món de la cultura que s'hi van sentir properes, com ara Margarida Xirgu.

LA SEVA CONTRIBUCIÓ A LA CULTURA POPULAR EN TEMPS DE CONFLICTE I DE GUERRA

L'Ateneu Enciclopèdic va tenir un paper decisiu en l'escolarització de les masses obreres. Va obrir una escola nocturna, durant els anys de la

República «a dur a terme un seguit de campanyes contra l'atur dels treballadors, es va mobilitzar per preservar jaciments arqueològics d'importància i es va comprometre en el suport a les Olimpíades Populares organitzades el 1936.

El Punt

(6 de marzo de 2010)

Interior de l'actual seu de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, que es troba al passeig de Sant Joan. / GABRIEL MASSANA

Tornar d'on Franco els va fer fora

L'Ateneu Enciclopèdic Popular reclama que el districte de Ciutat Vella compleixi l'acord de ple per dotar-los d'una nova seu. Ara és al passeig de Sant Joan, en un edifici que se li ha quedat petit. Fins al 1939, l'Ateneu, situat al Raval, va ser un catalitzador de la cultura obrera

ANNA BALLBONA
Barcelona

● Al número 30 del carrer del Carme el rellotge s'atura el 26 de febrer de 1939. Hores i dies previs, l'escena en aquest immoble és d'amagar a correuita fitxes, màquina d'escriure i papers que puguin comprometre algú. El 26 de febrer arriben les tropes franquistes a Barcelona, el primer que fan és cremar documentació i llibres a la Rambla, una gran foguera farcida de tot el material que hi havia al número 30 del carrer del Carme. Aquest immoble era la seu de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, que s'havia fundat l'any 1902. Des d'aleshores, va ser un catalitzador de la cultura obrera. Per precisar la importància d'aquest centre, unes xifres eloqüents: els anys vint i trenta, l'Ateneu tenia uns 25.000 treballadors afiliats, quan el Futbol Club Barcelona aleshores disposava de 3.000 socis.

Entre els fundadors de l'Ateneu, hi havia Francesc Layret o un jovesísim Lluís Companys, i s'hi van formar persones com el costumista Joan Amades. La seva seu era un edifici de quatre pisos al car-

rer del Carme, on hi corrien les activitats de les diferents seccions que tenia. Abans de 1936, l'Ateneu tenia en propietat un solar al carrer Pintor Fortuny, on pensava construir-hi una nova seu, i també disposava d'immobles al carrer Portaferri i un altre a la Molina. Amb la dictadura, tot això va quedar confiscat, i tot el moviment obrer i el mateix Ateneu, soterrats.

Passat el desert franquista, al 1977 gent dels moviments d'esquerres comença l'intent de reconstruir el que va ser l'Ateneu Enciclopèdic Popular, parlant amb els avis

que quedaven, aplegant de mica en mica tota la documentació que conservaven i creant un centre de documentació historicosocial de l'Ateneu que ha arribat fins als nostres dies. El 1979, l'Ateneu refundat es va instal·lar a la Casa de la Caritat, en un espai cedit per l'Ajuntament d'aleshores. El 1995, amb la creació del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), el consistori l'envia a un immoble del passeig de Sant Joan, on ha continuat fins ara.

L'actual seu està atapeïda de documentació que apleguen i se'ls ha fet peti-

ta, tant per conservar els documents en condicions, com per donar comoditat als qui venen a fer consultes i organitzar-hi activitats. Segons Antoni Castells, membre de l'Ateneu, les activitats que ara tiren endavant les han de fer en d'altres equipaments. «Volem que es reconegui que l'Ateneu va ser espoliat pel franquisme, que es reconegui el paper que va tenir l'entitat i que se'l doti d'un local», assenyala Manel Aisa, president de l'entitat, que també denuncia que l'Ateneu és víctima de «l'amnèsia que s'ha volgut imposar» sobre aquella època.

El 2008, el ple de Ciutat Vella aprova una proposta d'ERC perquè es concedeixi a l'Ateneu un nou local. I encara esperen. La regidora de Ciutat Vella, Itziar González, va explicar a aquest diari que està buscant on «encaixar» l'Ateneu dins el trenca-closques d'entitats que necessiten local, i als locals del Raval que poden quedar disponibles aviat. Si guai com sigui, González va assegurar que dins d'aquest mandat ja s'haurà trobat un nou espai per a l'Ateneu.

Relíquies documentals

● L'Ateneu Enciclopèdic Popular reuneix 26.000 llibres ordenats i 12.000 capçaleres, que són lloc de consulta obligada per a «qualsevol investigador que vulgui conèixer la cultura obrera i popular de Barcelona», diu Manel Aisa, el seu president. L'Ateneu rep consultes i visites d'arreu del món, i fins i tot té entre els seus socis investigadors de Suïssa, Canadà, França, els Estats Units i Japó, entre d'altres. Entre els seus documents, conté relíquies com cartes d'obres a la presó dels anys cinquanta, l'última carta del maquis Quico Sabaté, fitxes policials del procés de Montjuïc (per les bombes al Liceu), els llibres de l'Escola Moderna o les revistes dels anys de la guerra, entre d'altres.

El País (21 de noviembre de 2012)

El Ateneu Enciclopèdic Popular regresará a sus orígenes en el Raval

Un local de 1.000 metros podría acoger la entidad, que celebra sus 110 años

XAVIER THEROS
Barcelona

Después de seis años reclamando una sede en condiciones donde preservar el extenso archivo histórico que atesora (uno de los más importantes dedicados al anarquismo catalán), el Ateneu Enciclopèdic Popular está muy cerca de regresar al barcelonés Raval, su barrio de origen. Se acaba así con un largo exilio en un modesto piso situado sobre la Biblioteca Arús del paseo de San Juan.

“El Ayuntamiento nos ofrece un local de más de 1.000 metros cuadrados en la calle Erasme Janer junto a la plaza del Pedró, que había albergado los servicios sociales del consistorio”, asegura el presidente del ateneo Manel Aisa. “En estos momentos se están ultimando las catas necesarias por parte de los arquitectos municipales, para ver si el inmueble está en condiciones de soportar el peso de nuestro extenso fondo documental”, constata Aisa. Fuentes municipales han confirmado a este diario que se están barajando “distintas opciones” para albergar el ateneo en el distrito de Ciutat Vella, si bien no han querido aclarar en qué fase se encuentra el proyecto.

La noticia ha coincidido en el tiempo con la celebración del 110º aniversario de la fundación del Ateneu Enciclopèdic Popular, en 1902. Desde su inicio, el ateneo fue concebido por un grupo de personas de tendencias republicanas y obreristas como un centro de cultura y formación de la clase trabajadora (llegó a contar con 25.000 socios, en una época que el FC Barcelona apenas tenía 3.000 afiliados). Fruto de ello era su escuela nocturna de estudios mercantiles y otra de idiomas.

Una imagen del entresuelo del edificio que puede acabar albergando el Ateneu Enciclopèdic Popular. /

En su archivo
hay cartas, carteles,
25.000 libros y
12.000 periódicos

Entre sus miembros había gente tan diversa como el abogado Francesc Layret, el folclorista Joan Amades, el médico y político Jaume Aiguader, la actriz Margarita Xirgu, el abogado y futuro presidente de la Generalitat Lluís Companys, el escritor Joan Oliver o el líder sindical Salvador Seguí.

Como recuerda todavía una placa, su sede original ocupaba toda la finca número 30 de la calle del Carme. El inmueble

fue requisado a punta de pistola en 1939 y nunca ha sido devuelto a sus legítimos propietarios. Prohibido por la dictadura, no fue hasta 1977 cuando se reorganizó el ateneo, gracias al entusiasmo de socios como el artista Carles Fontseré y Víctor Alba. Desde entonces, sus fondos documentales —que incluyen importantes colecciones de cartas y carteles, más de 25.000 libros o 12.000 periódicos— han vivido diversas peripecias, la última de las cuales fue un robo en febrero de este mismo año en el que desaparecieron diversos objetos y documentos del período de la Guerra Civil.

Con motivo de su aniversario, hasta mediados de diciembre se llevará a término una variada selección de conferencias,

recitales de poesía y preres de cine, en una proyección que puede consultarse en su página web (<http://www.neuenciclopedicpopul.com>). Entre los actos anuncia una charla sobre la proyección de León Felipe y Federico García Lorca con la presentación del libro de Izard *El inverosímil del 36 en Cataluña*, un libro con los profesores Bernés y Antoni Castells sobre el movimiento de los indios. La proyección del documental *no son l'un per cento* sobre la organización libertaria en Italia. El año se clausurará el próximo diciembre con un gran recital de poesía en la sala Espai de la calle Violant d'Ho-

Masala

(mayo / junio de 2013)

L'Ateneu Enciclopèdic Popular segueix exigint a l'Ajuntament un local al Raval

Masala

Tot fa pensar que la tornada de l'Ateneu Enciclopèdic Popular (AEP) al barri del Raval tardarà més del previst. En el número 65 del Masala dèiem que l'Ateneu podria tornar al barri a mitjans del 2013. En el número següent vam parlar sobre el mateix tema amb en Manel Aisa a la columna Superhéroes de Barrio. Però finalment sembla que l'AEP no veu gaire clar el compliment dels acords a què havia arribat amb el Districte i l'Ajuntament per a la cessió d'un local, per tal de fer realitat la demanda històrica que l'Ateneu

L'Ateneu denuncia el silenci institucional i l'incompliment dels acords signats el 2011 per part de l'aleshores alcalde Jordi Hereu

torni al seu lloc d'origen, d'on mai hauria d'haver marxat. És per això que l'AEP denuncia el silenci institucional respecte els incompliments dels acords signats el 2011 per part de l'aleshores alcalde Jordi Hereu. I ja són sis anys de converses, on no es veu enlloc el compromís per part del consistori. Així ho expliquen en un manifest titulat «Una injustícia pendent de reparar».

Com diu el manifest, l'Ateneu Enciclopèdic Popular –que compta ara mateix amb més de 200 socis– va renèixer el 1977, a partir de l'esforç d'un reduït nombre de persones, «disposat a rescatar la memòria no tan sols de l'Ateneu, sinó també la de tot un poble que havia lluitat contra el feixisme i que en determinants moments havia estat capaç de vèncer-lo, i disposat a continuar la tasca cultural i pedagògica que l'AEP havia realitzat durant el període 1902-1939. Després de l'incendi del local del carrer Reina Amàlia, l'Ateneu s'ubicà primer al carrer Montalegre 5 i després al passeig de Sant Joan 26, sempre en condicions precàries i de forma provisional».

«L'Ateneu ha realitzat una important tasca de recuperació de la Memòria Històrica. Com a Centre de Documentació Històrico-social disposa en l'actualitat de milers de documents i publicacions –més de 12.000 capçaleres– recuperats durant els darrers trenta anys, que s'han anat classificant i arxivant, i d'uns 30.000 llibres, que constitueixen avui una font imprescindible de consulta per a tot aquell que investigui sobre el moviment obrer o la cultura popular a Catalunya», continua detallant l'escrit, on també denuncia que després de més de setanta anys l'espoli sofert encara no ha estat ni mínimament reparat.

Com explica el manifest, des del 2004 l'AEP ha mantingut converses

amb els regidors de Ciutat Vella, Carles Martí i Itziar González, i amb el cap dels arxius de la Generalitat, Ramon Albert. L'octubre del 2006 l'Ateneu presentà un manifest reclamant la restitució del seu patrimoni. Més tard, l'any 2008, es va enviar una carta, en què s'exposava la situació i les reclamacions a l'alcalde de Barcelona, al conseller de Cultura de la Generalitat i al president del Parlament de Ca-

de Barcelona i l'Ateneu Enciclopèdic Popular per a la cessió d'ús d'un local. Al Protocol s'especifica, entre altres coses, que «l'Ajuntament de Barcelona, en el termini màxim de dos anys, a comptar des de la signatura del present Protocol, oferirà a l'Ateneu Enciclopèdic Popular un local per a la instal·lació de la seva seu i desenvolupar les finalitats que li són pròpies. (...) El local que s'oferirà a l'Ate-

Una de les habitacions de l'Ateneu, ubicat actualment al Passeig de Sant Joan, 26

talunya. El 2009 van enviar una carta similar a tots els partits polítics amb representació institucional. Finalment, en el Ple Municipal del Districte de Ciutat Vella del 3 de març del 2009, es va prendre l'acord de proporcionar a l'AEP un local estable i de considerables dimensions, on pogués desenvolupar les seves activitats, al barri del Raval. Però aquest acord del

La injustícia s'allarga i no es veu quan i com serà restablerta la seva demanda històrica

Ple no s'executà durant el darrer mandat, tot i que el president del Districte, el senyor Carles Martí, es va comprometre explícitament a donar una solució a l'Audiència Pública del 9 de març del 2010. Davant l'incompliment de l'execució de l'acord, l'AEP formulà una segona interpel·lació a l'Audiència Pública del 10 de març del 2011. Arran d'aquesta interpel·lació, el senyor Jordi Hereu Bhoer, en nom i representació de l'Ajuntament de Barcelona, i el senyor Manel Aisa Pàmpols, en nom i representació de l'Ateneu Enciclopèdic Popular en la seva qualitat de president, signaren un protocol de col·laboració entre l'Ajuntament

neu Enciclopèdic Popular reunirà les condicions necessàries perquè aquest pugui desenvolupar en condicions adequades les seves activitats tant ateneístiques com arxivístiques i de consulta pública. (...) Aquest local haurà de disposar d'una superfície útil compresa entre els 750 i els 1000 metres quadrats. El local haurà de disposar com a mínim de planta baixa».

El manifest conclou que: «A data d'avui, a punt de superar el termini màxim establert en el Protocol, tot i les converses que s'han mantingut amb l'Ajuntament, aquest no ha ofert cap local que s'ajusti a les condicions establertes en l'esmentat Protocol, cosa que representa un altre flagrant incompliment, per part de les autoritats municipals, dels acords a què s'ha compromès l'Ajuntament de Barcelona».

Manel Aisa, consultat per aquest periòdic, diu que veuen complicat que els termes es compleixin i que ja han enviat una darrera carta a l'actual alcalde Xavier Trias demanant el compliment de l'acord, així com una carta a tots els partits amb representació parlamentària demanant-los que vetllin pel compliment del protocol signat.

La injustícia amb l'AEP s'allarga i no es veu quan ni com serà restablerta la seva demanda històrica. No es farà justícia fins que l'Ateneu torni al lloc on va néixer, el barri del Raval.

AEP, sede de la memoria obrera, social y popular

¿Por qué el Enciclopèdic?

Cuarenta años de cultura popular

El Ateneu Enciclopèdic Popular fue fundado en 1902 por dos obreros, Eladi Gardó y Josep Tubau, y por el estudiante Francesc Layret en casa de este último. Posteriormente, la entidad estableció su sede en la calle del Carme, n.º 30, donde ocupaba los bajos y cuatro pisos de más de 100 m² cada uno. Además, llegó a disponer de otro apartamento en la calle de la Portaferriça, de un chalé en La Molina y de un terreno en las Rambles, en la esquina con la calle del Pintor Fortuny.

Con más de 25.000 socios, el Enciclopèdic tenía una importante biblioteca i diversas secciones en las que los obreros realizaban sus actividades. Era un espacio donde los trabajadores encontraban cultura popular de calidad, alternativa a la burguesa, y que dependía de los propios obreros que lo mantenían con su dedicación y cuotas, junto con estudiantes y profesionales que aportaban sus conocimientos.

Personajes ilustres

Formaba parte del Ateneu o colaboraban con él un amplio abanico de personas con gran capacidad, significación y variado perfil político, como Francesc Layret, Lluís Companys, Ángel Pestaña, Joan Salvat-Papasseit, Joan Amades, Salvador Seguí, Federico García Lorca, Margarida Xirgu, Miguel de Unamuno, Francesc Macià, Eugeni d'Ors, Ramiro de Maeztu, Andreu Nin...

El Enciclopèdic organizó centenares de debates y conferencias con aportaciones bien diversas para enriquecer la cultura catalana y también promovió otras actividades, como recitales poéticos o excursiones, además de realizar numerosas campañas en defensa de los derechos de los trabajadores, contra la guerra y el militarismo, a favor de la educación pública o de mejora de los servicios a la ciudadanía.

Papel quemado

El AEP desarrolló su tarea hasta que el ejército franquista invadió Barcelona el 26 de enero de 1939, siendo el primer espacio no institucional que ocuparon las tropas comandadas por el general Yagüe. Se expolió su patrimonio y sus archivos y libros fueron quemados en la vía pública. Desde entonces y durante los casi cuarenta años que duró la cruenta dictadura, el Enciclopèdic dejó de existir.

Cuarenta años de engaños

En 1977, a partir del esfuerzo de un reducido número de personas, el Ateneu renació dispuesto a rescatar la memoria de la entidad y de todo el pueblo obrero, y con la necesidad de continuar la tarea cultural y pedagógica que realizara durante el período 1902-1939. Después del incendio del local de Reina Amàlia, se ubicó en la calle Montalegre, n.º 5, i después en el paseo de Sant Joan, n.º 26, donde todavía está, siempre en condiciones precarias y de forma provisional.

La entidad cuenta hoy con más de 200 socios y realiza una importante tarea de recuperación de la memoria histórica. Su Centro de Documentación Histórico-Social dispone de más de 12.000 cabeceras, que se han ido clasificando y archivando, y de 30.000 libros, y constituye una fuente imprescindible de consulta para todo aquel que investigue sobre el movimiento obrero o la cultura popular en Cataluña. Además desarrolla una intensa actividad pedagógica y cultural, con la realización de numerosos actos: conferencias, debates, recitales poéticos, presentaciones de libros y documentales, exposiciones itinerantes sobre la tarea de Ferrer i Guàrdia, sobre la efervescencia social de la década de 1920 o sobre la prensa libertaria en la clandestinidad.

El Enciclopèdic del siglo XXI

Con el final de la dictadura era una cuestión de justicia elemental que el expolio que había sufrido el AEP fuera reparado con la máxima rapidez. Pero en 2015 se cumplen cuarenta años de la muerte del dictador y este todavía no ha sido ni mínimamente compensado, a pesar de las numerosas gestiones realizadas.

Éstas, que se iniciaron en la etapa en que Narcís Serra era alcalde de Barcelona, se han intensificado con los años. Desde 2004, el AEP estableció contactos con los regidores de Ciutat Vella, Carles Martí e Itziar González, y con el jefe de los archivos de la Generalitat, Ramon Albert. En octubre de 2006, presentó un manifiesto, en lugares tan emblemáticos como el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

(CCCB) y el Ateneu Barcelonès, reclamando la restitución de su patrimonio. Dos años más tarde, envió una carta en que exponía su situación y reclamaciones al alcalde de Barcelona, al consejero de Cultura de la Generalitat y al presidente del Parlament de Catalunya. El profesorado del Departamento de Historia Contemporánea de la Universitat de Barcelona apoyó sus demandas.

En 2009, el Enciclopèdic envió una carta a todos los partidos políticos con representación institucional. Finalmente, en el pleno municipal del Distrito de Ciutat Vella del 3 de marzo de 2009, a propuesta de Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) y con apoyo de todos los partidos políticos excepto el Partido Popular (PP), que se abstuvo, se acordó proporcionar al AEP un local estable y de dimensiones considerables donde poder desarrollar sus actividades, en el barrio del Raval. Este acuerdo no se ejecutó.

Una injusticia pendiente de reparación

Ante la persistencia en dicho incumplimiento, el AEP formuló dos interpelaciones a la Administración municipal, en 2010 y 2011, en audiencia pública. A raíz de la segunda, el alcalde Jordi Hereu, en nombre y representación del Ayuntamiento de Barcelona, y Manel Aisa Pàmols, en nombre y representación del Ateneu Enciclopèdic Popular, firmaron un protocolo de colaboración para la cesión de uso de un local, en que se especifica que: «El Ayuntamiento de Barcelona, en el plazo máximo de dos años, a contar desde la firma del presente protocolo, ofrecerá al Ateneu Enciclopèdic Popular un local para la instalación de su sede y desarrollar las finalidades que le son propias. [...] El local que se ofrecerá al Ateneu Enciclopèdic Popular reunirá las condiciones necesarias para que este pueda desarrollar en condiciones adecuadas sus actividades tanto ateneísticas (conferencias, debates, recitales, exposiciones, documentales, etc.) como archivísticas y de consulta pública. [...] Este local deberá disponer de una superficie útil comprendida entre los 750 m² y los 1000 m². El local tendrá que disponer como mínimo de planta baja».

Papel mojado

A día de hoy, sin embargo, a pesar de las conversaciones que se han mantenido con el Ayuntamiento, éste no ha ofrecido ningún local que se ajuste a las condiciones establecidas en dicho protocolo aduciendo que no tienen locales disponibles. Eso representa otro flagrante incumplimiento de los acuerdos por parte de las autoridades municipales, ya que el Ateneu tiene conocimiento de la cesión de locales

espaciosos en el distrito de Ciutat Vella a otras entidades culturales en los últimos años. Es evidente que a los representantes de las instituciones que disponen de la capacidad de reparar, aunque sea de manera parcial, el expolio que sufrió el AEP, les falta la voluntad política para hacerlo. De esta manera no hacen más que consagrar un agravio flagrante e injusto.

Es por estos motivos que denunciaremos el incumplimiento del convenio que tenía que dotar de una sede digna al Ateneu Enciclopèdic Popular y a su importantísimo fondo documental, testigo de la cultura y las luchas de la clase obrera. Y es por esos mismos motivos que desde el Ateneu Enciclopèdic Popular y diversos colectivos e individualidades estamos impulsando una campaña para conseguir un local para el Enciclopèdic, y para toda la ciudad de Barcelona, en el barrio del Raval.

**Como en Can Batlló, Can Vies, L'Harmonia o Segle xx...
Tejaremos complicidades en toda Barcelona
y más allá para reparar este agravio histórico.
¡Desde el corazón de la ciudad, no nos callaremos!
¡Recuperemos el Enciclopèdic
y su espíritu autogestionario y popular! ..**

Secciones del AEP (1902-1939)

Éstas eran las secciones en que estaban organizados los ateneístas durante las primeras décadas de funcionamiento de esta entidad autogestionaria, que llenó el espíritu y la vida social de una Barcelona popular ávida de autonomía obrera:

- Excursiones (1904)
- Credo-Vegetariano Naturista (1911)
- Asociación Natura (1913)
- Amigos del Sol (1915)
- Esbart* Fotográfico (1916)
- Esbart* Folklórico (1916)
- Esbart* de Ciencias Naturales (1919)
- Esbart* Filológico (1921)
- Esbart* Atlante (1922)
- Esbart* de Deportes de Nieve (1922)
- Esbart* de Alpinismo y Espeleología (1931)
- Esbart* de Cantores (1931)
- Sociología (1904)
- Historia (1904)
- Artes Industriales (1905)
- Biblioteca (1905)
- Ciencias (1905)
- Esperanto (1905)
 - Grupo Esperantista «Semo» (1920)
- Bellas Artes (1906)
 - Estudios Literarios (1907)
 - Grupo de Teatro (1908)
- Gimnasio y Deportes (1909)
 - Aviación (1909)
 - Gimnasia rítmica (1920)
 - Lucha a la cuerda (1925)
 - Rugby (1928)
 - Ciclismo (1930)
- Música (1910)
- Estudios Sociales (1911)
- Boy Scouts* (1912)
- Literatura y Bellas Artes (1912)
 - Esbart* de Rapsodas (1914)
- Mutualidad (1913)
 - Socorro Mutuo (1922)
- Pedagogía (1916)
 - Estudios Comerciales (1918)
 - Estudios en Lengua Francesa (1921)
 - Instrucción y Educación (1923)
 - Alfabetista (1925)
 - Estudios Universitarios (1928)
 - Instrucción o Cultura (1930)
- Estudios Políticos y Sociales (1920)
 - La Joven Atlántida (1922)
 - Amics du Monde (1924)
 - Círculo de Estudios Marxistas (1926)
 - Amigos de la Hora (1928)
 - Instituto de Ciencias Económicas (1931)
 - Filosofía (1933)
 - Idiomas (1934)
- Femenina (1921)
- Fiestas (1921)
- Pintura (1922)
- Cultura profesional (1922)
- Cine (1933) ..

Campañas cívicas del AEP (1902-1939)

Echar una ojeada a las campañas cívicas promovidas por el Ateneu Enciclopèdic Popular durante su primera etapa es hacer un repaso histórico a algunas de las más importantes luchas de la clase obrera en la Barcelona de aquellos años:

- Pro mejora de las escuelas barcelonesas (1907)
- Pro presupuesto extraordinario de cultura del Ayuntamiento de Barcelona (1908)
- Contra el proyecto de ley contra el terrorismo (1908)
- Pro escuelas y por la mejora de la enseñanza (1910)
- Pro ciudad jardín (1915)
- Pro escuelas bellas y dignas (1916)
- Pro Asamblea de Clases Populares de Catalunya (1917)
- Pro jardines de infantes (1918)
- Pro enseñanza en catalán (1919)
- Pro liberación de presos obreros (1920)
- Pro campos de juegos deportivos en el barrio del Raval (1920)
- Pro mejora de las condiciones de vida y de higiene de los barceloneses (1921)
- Pro restablecimiento de las garantías constitucionales (1921)
- Pro famélicos de Rusia (1922)
- Pro hospitales (1922)
- Pro retiro obrero (1922)
- Pro Liga de los Derechos del Hombre (1922)
- Pro paz social y contra el terrorismo (1922)
- Pro ayuda al Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1924)
- Pro escuelas (1930)
- Pro amnistía (1931)
- Pro estudios universitarios para obreros (1931)
- Contra el paro obrero forzoso (1931)
- Pro alfabetización (1932)
- Pro defensa de los mosaicos de Tossa (1932)
- Pro dignificación y nacionalización del Liceu (1932)
- Pro Alianza Obrera contra el fascismo y frente contra la guerra (1932)
- Pro ciudad del reposo y las vacaciones (1933)
- Contra la subida de tarifas ferroviarias (1933)
- Pro Alianza Obrera (1933)
- Pro Congreso de la Juventud contra la guerra (1933)
- Contra el déficit escolar y pro mejora de la enseñanza (1934)
- Pro Comité Catalán de Deportes Populares (1935)
- Pro Olimpiada popular (1936)
- Pro catalanización (1936)
- Contra la guerra (1936)
- Pro universidad popular (1936)
- Pro cultura popular (1936)
- Pro Casal de Cultura (1936)
- Pro universidad nueva (1937)
- Contra la barbarie de los bombardeos (1937)••

Personajes que han formado parte de la historia y la vida del Ateneu

Joan Salvat-Papasseit

Francesc Layret

Salvador Seguí

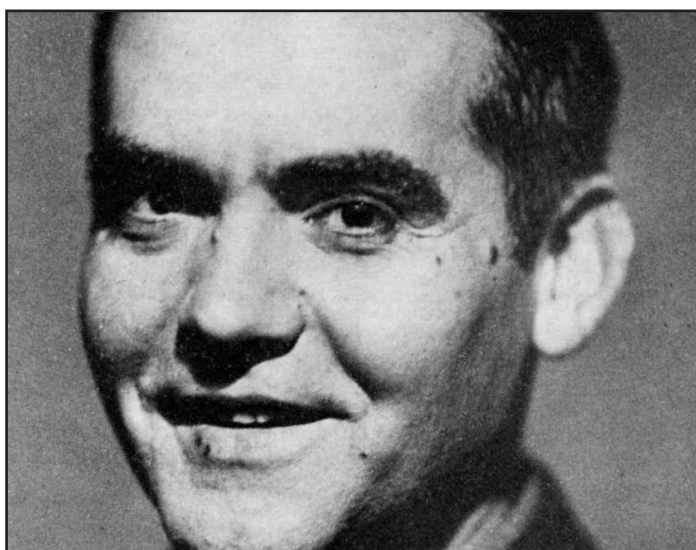
Andreu Nin

Margarida Xirgu

Federico García Lorca

..

Ateneu Enciclopèdic Popular

Paseo de Sant Joan, n.º 26

08010 - Barcelona

www.ateneuenciclopedicpopular.org

ateneuenciclopedic@gmail.com

y, **a partir de enero de 2015**, podréis consultar
las novedades referentes a la situación
del Ateneu en:

laveudelateneu.org

..